

FROM SEED TO SEED

Educational films on seed production

KABAK VE BALKABA?I

Balkabaklar? da yemeklik kabaklar da Cucurbitacea (Kabakgiller) familyas?n?n üyesidir ve bir kaç farklı tür içerisinde yer alan yıl?k bitkilerdir:

- Cucurbita pepo türü yazlık kabaklar olarak bilinir ve içerisinde sak?z kaba??, yemeklik kabak, yıl?k kabak ile baz? süs kaba?? çe?itleri bulunur. Genellikle çal? formundadır; yapraklar? derinlemesine kesikli ve dikenlidir. Keza saplar? da dikenlidir. Tohumlar bombeli, yekpare beyaz-gri renkte olup beyaz kenarlıdır.

- Cucurbita maxima türüne ait yabancı örneklere Arjantin ve Bolivya?da rastlamak mümkündür. Kestane kaba?? ya da helvac? kaba?? olarak bilinen bu türü fazla sert olmayan çok uzun saplar? ay?rt etmek mümkündür. Hemen hemen tamam? yay?lıcdır. Yapraklar? büyük ve tüylüdür, kesikli de?ildir ve yuvarlak lobludur. Meyve sap? da yuvarlak hatlıdır ve ?i?e mantar?n? and?r?r. Ço?u zaman yıl?r. Sap?n iki hatta üç kat? kadar kalınlı?a eriyebilir. Tohumlar?n üzerine kolayca s?yrlabilen ince bir zar bulunur. Tohumlar oval ve bombelidir.

- Cucurbita moschata, yani k?ll?k balkabaklar?n?n tamam? yay?lıcdır. Saplar? çok uzun, tüylü ve kö?elidir, zikzak ?eklinde yay?lır. Yapraklar? kesikli de?ildir ancak belirgin kö?eleri vardır. Yapraklar?n ucu sivri olup üstünde beyaz benekler bulunur. Meyve sap? sert, tüylü, be? kö?eli ve hafifçe aç?lıdır. Beyaz-grimsi renkli tohumlar?n kenarlar? belirgindir. Bu kabak türü di?er türlere kıyasla daha yüksek sıcaklı?a ihtiyaç duyar. So?uk bölgelerde meyve her zaman tam olgunlu?a eriyemez.

Kabak tekevcikli bir bitkidir, yani erkek ve di?i çiçekler ayrı bitki üzerinde farklı yerlerde bulunur. Di?i çiçekleri ovaryumlarından, çiçeğin altında yer alan ?mini kabaktan? tan?r?z; erkek çiçekler ise uzun saplar?n ucundadır. Çiçekler yalnızca tek bir gün boyunca açarlar.

Kabak kendini dölleyen bir bitkidir; bunun anlamı, bir dişi çiçeğin aynı bitkinin erkek çiçeği tarafından döllenesidir. Ancak aynı türün içerisinde yer alan çeşitlere ait bitkiler arasında çapraz döllenmeler yaygındır. Kabak çiçeklerinde tozlaşma genellikle böcekler özellikle de arılar tarafından gerçekleştirilir.

Farklı türler arasında çapraz tozlaşma sadece cucurbita argyrosperma türü kabaklar ile moschata türü balkabaklar arasında mümkündür. Nadiren cucurbita pepo (yani yazlık kabaklar) ile de olabilir.

Dolayısıyla iki farklı kabak türünü, çapraz dölllenme riski olmaksızın yanyana yetiştirmek çoğunlukla mümkündür. Buna karşılık, aynı tür içerisinde iki farklı çeşidin arasında en az 1 kilometrelik mesafe bırakmak gerekir. Çal gibi doğal bir bariyer olması durumunda 500 metrelik bir mesafe de yeterli olacaktır.

Aynı kabak türüne mensup iki farklı çeşidin tohumluk olarak yanyana aynı bahçede üretilmesi için de pek çok yöntem mevcuttur.

İlk yöntem, çeşitlerden birini tamamen file örtü altına alıp içerisine bir arı kovası bırakmaktır. Bu yöntemi yaygın çeşitlerde uygulamak biraz zordur zira bu bitkiler hemen alanı kaplayacak ve arıların dolaşması için yeterli alan bırakmayacaklardır.

İkinci yöntem her iki çeşidi ayrı ayrı örtü altına alarak bir gün birinin üstünü, ertesi gün diğersinin üstünü açarak yabancı böceklerin işlerini yapmasını sağlamaktır.

Üçüncü bir yöntem ise çiçeklerin elle döllenesi seçeneğidir. Çiçeklerin çok büyük ve görünür olmalarından dolayı bu oldukça kolay bir işlemdir. Her üç yöntemin detayları mekanik izolasyon teknikleri ve elle döllemenin anlatıldığı Tohum üretiminin ABC'si başlıklı modülde bulabilirsiniz.

Tohumluk olarak yetiştirilen kabak ile tüketmek için yetiştirilen kabağın yaşam döngüsü aynıdır. İyi bir genetik çeşitlilik sağlamak amacıyla en az 6 tohumluk bitki bırakılması gerekir. İdeal olan ise en az 12 bitkidir.

Tohumluk bitkileri belirlerken, bitkinin yaygın olup olmaması, meyvenin biçimi ve büyüklüğü, etinin tadı ve dokusu gibi çeşit özellikleri açısından oldukça titiz bir seçim yapılmalıdır. Bitkinin dayanıklılığı ve hastalıklara karşı direnci de dikkat edilmesi gereken unsurlardır.

Tohumluk veya tüketim için belirlenen kabaklar aynı olgunluk derecesinde hasat edilirler; zira çoğu kabak türü olgunlaştığı zaman yemeye hazır haldedir. Ancak pepo türü içerisindeki bazı kabak türleri, yani yazlık yemek kabakları olgunluk öncesi yenmektedir.

Bu nedenle, tohumu al?nacak yazlık kabaklar da balkabaklar? gibi olgunla?maya b?rak?lmal?d?r. Olgunla?t?klar?nda meyvenin rengi de?i?ecek, nihai büyüklü?üne eri?ecek, sap? kuruyacak ve kabu?u da sertle?ecektir.

Bu durumda hasat ederek serin bir yere koymak ve en az bir ay daha olgunla?maya b?rakmak, tohumlar?n daha da verimli olmas?n? sa?layacaktır.

Çekirdekleri almak için kabaklar?n içi aç?l?r, etli k?s?mdan fazla almamaya gayret ederek bir ka??k yard?m?yla çekirdekler ç?kar?l?r ve suyla durulan?r.

Çekirdeklerle etin birbirinden zor ayr?ld??? baz? çe?itlerde ka??kla s?yr?lan tüm malzemeyi oda s?cakl???nda suya koyup ertesi gün ç?karmak i?e yarar.

Her durumda, çekirdekleri iyi havalandan bir yerde 22 ile 25 derece aras?nda kurumaya b?rak?lmal?d?r. Çekirdeklerin kurudu?undan emin olmak için, bir tanesini al?p ikiye katlamaya çal???n. E?er k?r?l?yorsa kurumu?tur.

Üzerinde tür ve çe?it ad? ile tohumlar?n ç?kar?ld??? y?l?n yaz?l? oldu?u bir ka??t ile birlikte çekirdekler bir po?ete konur. Bu ka??t po?etin içine yerle?tirilmelidir, zira bazen d?? yüzeydeki yaz?lar silinebilir.

Çekirdekleri bir kaç gün derin dondurucuda bekleterek istenmeyen baz? parazitleri yok etmek ideal bir yöntemdir.

Kabak tohumlar?n?n ortalama 6 y?ll?k bir çimlenme kapasitesi bulunur ve bu süre 10 y?la kadar uzayabilir. D??ük s?cakl?klarda saklayarak bu süreyi daha da uzatmak mümkündür.

Longo mai

civique
forum.org